INSTRUKCJA

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

DLA

Środowiskowy Dom Samopomocy

Osiedle Broniewskiego 7A

29-100 Włoszczowa

Opracował: mgr inż. Zdzisław Rak

Danków Mały 19

29-100 Włoszczowa

Grudzień 2013 rok

SPIS TREŚCI:		STRONA
1.	POSTANOWIENIA OGÓLNE	2
2.	CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA OBIEKTU	6
3.	WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ BUDYNKU	9
4.	ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI OBIEKTU	12
5.	OZNAKOWANIE DRÓG EWAKUACYJNYCH	19
6.	ŹRÓDŁO POWSTANIA POŻARU	24
7.	MOŻLIWOŚĆ ROZPRZESTRZENAINIA SIĘ POŻARU	25
8.	II. ZASADY ZAPOBIEGANIA MOŻLIWOŚCI POWSTANIA POŻARU	26
9.	III. ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU	28
10.	IV. ZABEZPIECZENIA PRAC POŻAROWO – NIEBEZPIECZNYCH	29
11.	V. ZASADY ROZMIESZCZANIA PODRĘCZNEGO SPRZĘTU GAŚNICZEGO ORAZ ZASADY OBSŁUGI I UŻYCIA GAŚNIC	34
12.	KONSERWACJA SPRZĘTU GAŚNICZEGO	44
13.	VI. AKCJA RATOWNICZO – GAŚNICZA	45
14.	VII. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU KATASTROFY BUDOWLNEJ	47
15.	VIII. ZASADY UDZIELANIA POMOCY POSZKODOWANYM	50
16.	IX. ZASADY ZAZNAJAMIANIA PRACOWNIKÓW Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI	51
17.	ZAŁĄCZNIKI	52

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Podstawa prawna

1. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991r. (Dz. U. z 2009r. 178, poz. 1380)
2. Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991r. (Dz. U. z 2009r. Nr 12 poz. 68.)
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2002 r. Nr 75poz.690)
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 marca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2009 r. Nr 56, poz. 461)
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010r. 243, poz. 1623.)
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 124 poz. 1030)
7. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony ppoż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109 poz. 719)
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2004 nr 180 poz. 1860)
9. PN-86/05003/01 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne.
10. PN-86/05003/02 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona podstawowa.
11. PN-86/05003/03 Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Ochrona obostrzona.
12. PN-75/M-51000 Sprzęt pożarniczy. Podział i nazwy.
13. PN-92/N-01256/01 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
14. PN-92/N-o1256/02 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2009r. Nr 178 poz. 1380) stanowi, że ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia i mienia przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu zapewniając jego ochronę przeciwpożarową obowiązany jest w szczególności:

- przestrzegać pożarowych wymagań budowlanych, konstrukcyjnych i technologicznych,
- wyposażyć budynek w sprzęt ratowniczy i pożarniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- zapewnić osobom przebywającym w budynku bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- przygotować budynek do akcji ratowniczej,
- ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru lub innego miejscowego zagrożenia.

Warunki techniczne, jakimi powinny odpowiadać budynki i związane z nimi urządzenia określa rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 marca 2009r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75 poz. 690 z późn. zm.). Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej i zabezpieczenia przeciwpożarowego reguluje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 poz. 719), które m.in. nakłada na kierowników obiektów użyteczności publicznej obowiązek wykonania *instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.*

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego obiektu określa:

Art. 6.1 Roz. MSW i A z 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – zgodnie z tym artykułem właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, opracowują instrukcje bezpieczeństwa pożarowego zawierające:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- określenie wyposażenia w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami;
- plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie, oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
    - powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
    - odległości od obiektów sąsiadujących,
    - parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
    - występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefie pożarowej lub w strefach pożarowych,

- kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
- lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
- podziału obiektu na strefy pożarowe,
- warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
- miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
- wskazania dojść do dźwigów dla ekip ratowniczych,
- hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
- dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony;

- wskazanie osób lub podmiotów opracowujących instrukcję.

Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego powinna być poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Do zapoznania się z instrukcją i przestrzeganiem jej zobowiązani są wszyscy pracownicy, bez względu na rodzaj pracy i zajmowane stanowisko. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają w oświadczeniu własnoręcznym podpisem, które jest włączone do akt osobowych pracownika. Postanowienia instrukcji obowiązują również pracowników firm i przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą lub wykonujące jakiekolwiek prace na terenie obiektu. Umowy o powierzenie lub najem obiektów (ich części) zobowiązują wykonawców (najemców) do przestrzegania ustaleń wynikających z treści instrukcji. Właściciel obiektu (użytkownik) lub osoba przez niego upoważniona ma prawo i obowiązek kontrolować wykonawców (najemców) w zakresie realizacji w/w ustaleń i przestrzegania przez ich pracowników postanowień instrukcji.

1. CHARAKTERYSTYKA POŻAROWA OBIEKTU

Działka oznaczona numerem ewidencyjnym 4457/4 ma powierzchnię 75710 m^2. Zlokalizowana jest ona w śródmiejskiej części miasta Włoszczowy, w bezpośrednim sąsiedztwie Starostwa Powiatowego.

Działka ma kształt regularnego wieloboku, przylegając od strony północnej trzema bokami do działki zabudowanej budynkiem Starostwa Powiatowego, od strony zachodniej przylega do urządzonego chodnika osiedlowego a od strony południowej do ulicy miejskiej. W najbliższym otoczeniu teren zainwestowany zabudową mieszkaniową wielorodzinną i usługową.

Działka ogrodzona jest od strony zachodniej ogrodzeniem z prętów metalowych na słupkach murowanych z kamienia i podmurówce z kamienia. Wjazd na działkę możliwy jest w jej północno - zachodniej części oraz w południowo - wschodniej części - bramami metalowymi. Cała działka zagospodarowana. Urządzone są dojścia, dojazdy i miejsca postojowe dla samochodów, utwardzone kostką brukową.

Budynek wolnostojący, parterowy, bez podpiwniczenia. Budynek wybudowany w latach 1970 - 1975 dla potrzeb Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, w 1997r. oddany do użytku w obecnej formie po dokonaniu generalnego remontu z rozbudową.

DANE TECHNICZNE	
Powierzchnia zabudowy	833,45 m^2
Powierzchnia ogólna	689,60 m^2
Kubatura	2083,60 m^3

Środowiskowy Dom Samopomocy znajduje się na os. Broniewskiego 7a we Włoszczowie.

Czynny jest od poniedziałku do piątku w godz. od $7.^{00}$-$15.^{30}$.

Jest ośrodkiem o zasięgu lokalnym przeznaczonym dla 25 osób z terenu gminy Włoszczowa.

Dom jest formą oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które mają poważne trudności w życiu codziennym, ale mogą korzystać z postępowania terapeutyczno-rehabilitacyjnego w warunkach dziennego pobytu.

CHARAKTERYSTYKA TECHNICZNA BUDYNKU:

- fundamenty : stopy fundamentowe żelbetowe, konstrukcja : słupy i rygle prefabrykowane,
- ściany wypełnienie ścian zewnętrznych betonowe z ociepleniem styropianem i bloczkami gazobetonowymi, ścianki wewnętrzne murowane z cegły dziurawki,
- dach : na ryglach oparte płyty dachowe betonowe korytkowe, z pokryciem papą termozgrzewalną
- posadzki : płytki terakotowe, panele w sali gimnastycznej, stolarka i ślusarka drzwi zewnętrzne metalowe, wewnętrzne typowe płycinowe, okna drewniane zespolone, we wszystkich oknach i w części drzwi rolokasety antywłamaniowe zewnętrzne,
- tynki i malowanie tynki cementowo - wapienne kat. III, malowanie nakrapiane,
- elewacja : tynk mineralny,
- rynny i rury spustowe plastykowe, obróbki z blachy ocynkowanej

Budynek wyposażony jest w:

a) instalacje:
    - elektryczna,
    - wodociągowa z wodociągu miejskiego,
    - ciepła woda z term elektrycznych,
    - kanalizacyjna z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji miejskiej,
    - centralne ogrzewanie z kotłowni osiedlowej.

Budynek jest w zdecydowanej części użytkowany jako środowiskowy dom samopomocy, w części wynajmowany jest dla Caritasu i w części wynajmowany na sklep spożywczy.

Program użytkowy:

> MOPS	405,00 m^2
> Caritas	200,00 m^2
> Sklep	91,00 m^2

Ilość wyjść ewakuacyjnych w obiekcie : 2, od strony północnej – 1 wyjście ewakuacyjne oraz od strony południowej 1 wyjście ewakuacyjne. Otwierają się na zewnątrz o szerokości odpowiadającej normą.

- Długości dojść ewakuacyjnych zostały zachowane.
- Zapewniono wymaganą ilość wyjść ewakuacyjnych.
- Obiekt posiada 1 hydrant wewnętrzny
- Obiekt nie wymaga doprowadzenia drogi pożarowej - dostęp z drogi publicznej międzyblokowej
- Zaopatrzenie wodne do zewnętrznego gaszenia pożaru w ilości 10 dm^3 /s realizowane z hydrantu nadziemnego dn 80 na sieci 110 w odległości około 50 mb. od budynku.
- Z racji kubatury budynku - do 1000 m^3, nie ma obowiązku stosowania przeciwpożarowego wyłącznika prądu.
- Podręczny sprzęt gaśniczy w ilości 1 jednostka na każde 100 m^2 powierzchni t.j., 2 szt. 2 kg ABC.
- Odległości do innych obiektów i granic działki zostały zachowane.

ANALIZA DŁUGOŚCI PRZEJŚĆ EWAKUACYJNYCH

Długość przejść w pomieszczeniach, mierzona od najdalszego miejsca, w którym może przebywać człowiek do osi wyjście służącego celom ewakuacji z pomieszczenia zwanego dalej wyjściem ewakuacyjnym nie mogą przekraczać w pomieszczeniach zaliczonych do kategorii II-giej zagrożenia ludzi 40 m.

W budynku głównym długość przejść wynosi maksymalnie do 10 m. Spełnia to wymogi przepisów.

WYSTROJE WNĘTRZ I DRÓG KOMUNIKACYJNYCH

Na drogach komunikacyjnych jak korytarze, hole itp. nie zastosowano palnych wykładzin ściennych ani sufitowych.

2. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ BUDYNKU

❖ **Odległość budynku od obiektów sąsiadujących - usytuowanie budynku.**

- od strony północnej do najbliższych zabudowań – 50m
- od strony południowej do najbliższych zabudowań – 80m (budynki należące do szpitala)
- od strony wschodniej do najbliższych zabudowań –10m (blok mieszkalny)
- od strony zachodniej do najbliższych zabudowań – 20m (boisko Liceum Ogólnokształcącego)

❖ Parametry pożarowe występujących substancji palnych.

Na terenie obiektu nie przewiduje się składowania niebezpiecznych pożarowe w rozumieniu przepisów przeciwpożarowych tj. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony ppoż. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109 poz. 719)

❖ Gęstość obciążenia ogniowego:

- BRAK

❖ Ciepło spalania konfekcjonowanych materiałów:

- BRAK

❖ Przewidywana wielkość gęstości obciążenia ogniowego.

- nie dotyczy

❖ **Kategoria zagrożenia 1udzi, przewidywana liczba osób na kondygnacjach w poszczególnych pomieszczeniach budynku**

ZL II – w budynku wyklucza się możliwość przebywania powyżej 50 osób

Klasa odporności ogniowej budynku – **„D"**, tzn.

Wymagania dot. klasy odporności pożarowej

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku[5]					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop[1]	ściana zewnętrzna[1),2)]	ściana wewnętrzna[1]	przekrycie dachu[3]
1	2	3	4	5	6	7
„A"	R 240	R 30	R E I 120	E I 120 (o↔i)	E I 60	RE 30
„B"	R 120	R 30	R E I 60	E I 60 (o↔i)	E I 30[4]	RE 30
„C"	R 60	R 15	R E I 60	E I 30 (o↔i)	E I 15[4]	RE 15
„D"	**R 30**	**(-)**	**R E I 30**	**E I 30 (o↔i)**	**(-)**	**(-)**
„E"	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)	(-)

Oznaczenia w tabeli:
R – nośność ogniowa (w minutach), określona zgodnie z Polską Normą dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku,
E – szczelność ogniowa (w minutach), określona jw.,
I – izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw.,
(-) – nie stawia się wymagań.

[1] Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku.

[2] Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem.

[3] Wymagania nie dotyczą naświetli dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych (z zastrzeżeniem § 218 przepisów techniczno-budowlanych), jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20% jej powierzchni; nie dotyczą także budynku, w którym nad najwyższą kondygnacją znajduje się strop albo inna przegroda, spełniająca kryteria określone w kol. 4.

[4] Dla ścian komór zsypu wymaga się E I 60, a dla drzwi komór zsypu – E I 30.

[5] Klasa odporności ogniowej dotyczy elementów wraz z uszczelnieniami złączy i dylatacjami.

❖ **Wszystkie elementy wykonane jako NRO.**

- Budynek należy do kategorii budynków niskich < 12,00m

- Ocena zagrożenia wybuchem pomieszczeń oraz przestrzeni zewnętrznych.

W obiekcie nie występują pomieszczenia i przestrzenie zewnętrzne zagrożone wybuchem.

- **Podział obiektu na strefy pożarowe:**

Obiekt posiada jedną strefę pożarową.

Wyjścia ewakuacyjne otwierają się na zewnątrz- szerokość każdego z wyjść min. 0,9m

- Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego instalacji użytkowych.

Budynek wyposażony został w instalację odgromową zgodnie z normą - „ochrona odgromowa obiektów budowlanych".

- Wyposażenie w gaśnice.

Obiekt wyposażony w gaśnice proszkowe sześcio kilogramowe do gaszenia pożarów grupy ABC. Długość dojścia nie przekracza 3Om. Jedna jednostka masy środka gaśniczego 2kg lub 3 dm^3 zastosowanego w gaśnicach przypada na każde 300m^2 powierzchni strefy PM i 100m^2 powierzchni ZL.

- Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Hydrant Ø80 usytuowany około 50m od budynku.

- Dojazd pożarowy.

Zapewniono dojazd pożarowy do obiektu.

3. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI OBIEKTU

Z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegających na:

1) zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych;

2) zachowaniu dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych;

3) zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleń dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;

4) zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu;

5) zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych;

6) zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

Nadrzędnym celem, któremu muszą być podporządkowane inne zadania, jest ratowanie życia ludzkiego. Każdy pracownik powinien dokładnie znać wszystkie drogi ewakuacyjne oraz możliwości wydostania się z pomieszczenia, w którym pracuje lub przebywa. Drogi ewakuacyjne są to korytarze, klatki schodowe, drzwi na drogach ewakuacyjnych, schody i wyjścia ewakuacyjne prowadzące na zewnątrz budynku lub do innej strefy pożarowej.

W przypadku zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji osób i mienia z obiektu decyzję wydaje osoba najstarsza funkcją lub osoba przez nią upoważniona, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia, znajdująca się aktualnie w budynku. Decyzja ta musi zawierać informacje o zakresie ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu.

Przed ogłoszeniem alarmu i rozpoczęciem ewakuacji należy ustalić:

1) źródła zagrożenia, lokalizację pożaru, kierunek rozprzestrzeniania się ognia, dymów i gazów toksycznych będących produktami spalania,

2) ilość osób bezpośrednio zagrożonych, przewidzianych do ewakuacji w pierwszej kolejności,

3) stan fizyczny i psychiczny osób przewidzianych do natychmiastowej ewakuacji,

4) ilość osób zagrożonych pośrednio, przewidzianych do ewakuacji w późniejszym terminie,

5) drogi i kierunki ewakuacji.

Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstałym zagrożeniu, jego charakterze oraz konieczności ewakuacji.

Alarm o niebezpieczeństwie i konieczności rozpoczęcia ewakuacji powinien być ogłoszony za pomocą gońców lub innych dostępnych środków łączności (np. telefon).

Po ogłoszeniu alarmu osoby wskazane wyprowadzają pracowników oraz użytkowników na korytarz i kierują ich do wyjścia z budynku. W pierwszej kolejności należy ewakuować pracowników z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Należy dążyć też do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się. Natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.

Kierujący akcją wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup ewakuowanych. Ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych przedmiotów, urządzeń i dokumentacji.

Osoby wyznaczone do prowadzenia ewakuacji powinny ściśle współpracować z kierującym akcją i wykonywać jego polecenia.

W przypadku odcięcia dróg wyjścia dla ewakuowanych, znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać ludzi w miejscu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę

istniejących warunków ewakuować na zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego, przybyłych jednostek straży pożarnych lub innych jednostek ratowniczych.

Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji nachylonej starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na to, że w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać tkaniną zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.

Po zakończeniu ewakuacji należy w miarę możliwości dokładnie sprawdzić czy wszyscy opuścili budynek.

Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący ewakuacją zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji - dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej, a następnie podporządkowanie się poleceniom wydanym przez tegoż dowódcę.

Obowiązki osób przebywających w obiekcie na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego:

1. Przerwać natychmiast zajęcia i pracę.
2. Wyprowadzić pracowników i osoby użytkujące na korytarze i skierować ich do najbliższej klatki schodowej a następnie do wyjścia z budynku (Wyjście Ewakuacyjne).
3. W czasie trwania ewakuacji zachować ciszę i spokój.
4. Należy iść szybko, ale nie wyprzedzać innych aby nie powodować zamieszania.
5. Nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji.

WARUNKI EWAKUACJI OBIEKTU:

Dopuszczalna długość przejść w pomieszczeniach - 40 m

Dopuszczalne max długości dojść ewakuacyjnych:

- przy jednym dojściu - 10 m
- przy dwóch dojściach - 40 m
- szerokość wyjść z pomieszczeń (w świetle) - min, 0,90 m

3. EWAKUACJA BUDYNKU

OKREŚLENIE ILOŚCI OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH W BUDYNKU

Z pomieszczeń, w których mogą przebywać ludzie należy zapewnić bezpieczne wyjście prowadzące bezpośrednio na przestrzeń otwartą, do innej strefy pożarowej bądź na poziome lub pionowe drogi komunikacji ogólnej, zwane dalej drogami ewakuacyjnymi.

Ilość osób przebywających w budynku na poszczególnych kondygnacjach:

a) głównym: *)

NA DZIEŃ:

Kondygnacja	Personel	Użytkownicy		Ogółem
		O ograniczonej możliwości poruszania się	Pozostali	
Parter				

*) – **ilość osób wpisać ołówkiem i okresowo uaktualnić**

Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się, bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego

Wyprowadzanie przez jedną osobę

Wyprowadzanie przez dwie osoby

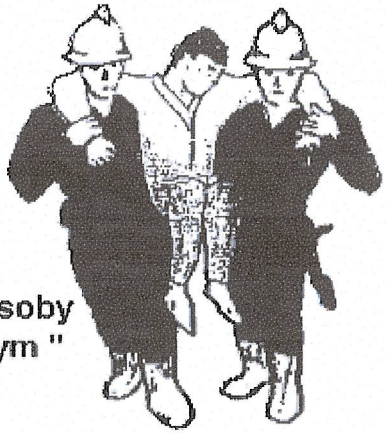

Przenoszenie przez dwie osoby sposobem " kombinowanym "

Sposoby ewakuacji osób o ograniczonej zdolności poruszania się, bez użycia specjalistycznego sprzętu ratowniczego cd.

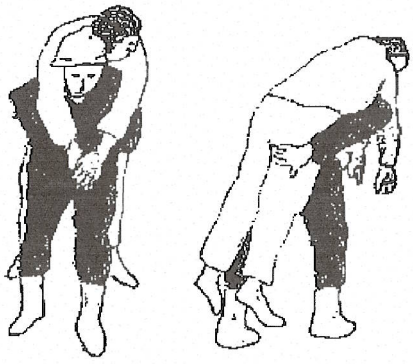

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "tłumokowym"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "strażackim"

Przenoszenie przez jedną osobę chwytem "na barana"

Ewakuacja i zjawisko paniki.

Szczególnego znaczenia nabiera zapobieganie skutkom paniki, której możliwość istnieje zawsze, nie tylko w przypadku powstania pożaru, wybuchu lub katastrofy, czy innego wypadku, ale i w przypadku niewielkiego zadymienia. Ludzie wchodzący w skład grupy ogarniętej paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem groźnego, niszczącego tłumu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Grupa ogarnięta paniką może sparaliżować i uniemożliwić prowadzenie akcji ratowniczej i zorganizowanego działania. Może w ślepym instynkcie szukania ratunku spotęgować zagrożenie własne, ratowników i przyczynić się do innych groźnych wypadków. Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne. Dokonać tego mogą tylko ludzie o dużej indywidualności i autorytecie wśród ogarniętych paniką.

Przykładami środków przeciwdziałania panice są:

1) osobisty przykład,
2) zdecydowany nakaz,
3) wykazanie nierealności niebezpieczeństwa,
4) przeciwstawienie groźby większego niebezpieczeństwa,
5) zagrożenia użyciem siły,
6) użycie siły,
7) unieszkodliwienie przywódcy paniki.

Opanowanie tłumu ogarniętego paniką, prącego naprzód, jest bardziej możliwe do wykonania dla osób znajdujących się z tyłu tłumu, niż na jego czele. W czasie akcji ratowniczej najczęściej występują małe formy paniki, której ulegają grupy lub pojedyncze osoby, znajdujące się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, zatracając poczucie rzeczywistości i podejmując nieprzemyślane, bezcelowe i niebezpieczne działanie, np. wyskakiwanie z okien czy chowanie się w trudno dostępnych miejscach. Przybycie ratownika z zewnątrz powoduje przekonanie, że zagrożenie nie jest niebezpieczne i istnieją drogi ratunku.

4. OZNAKOWANIE DRÓG EWAKUACYJNYCH

Na podstawie § 4 pkt2 ust.2 konieczność oznakowania dróg ewakuacyjnych (poziome lub pionowe drogi komunikacji ogólnej, służące do ewakuacji ludzi z pomieszczeń) występuje w pomieszczeniach, w których w myśl przepisów techniczno – budowlanych – Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie /Dz. U .z 15 czerwca 2002 roku Nr 75 poz. 690/ mogą czasowo przebywać ludzie.

Oznakowanie dróg ewakuacyjnych tablicami informacyjno – ostrzegawczymi z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji.

Cały teren obiektu jest oznakowany tablicami informacyjno – ostrzegawczymi z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie normami:

1) **Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa PN-92/N–01256/01**
2) **Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja PN-92/N-01256/02**

Normy te stanowią, iż znaki mają być widoczne w warunkach ciemności np. po odłączeniu dopływu energii elektrycznej. Spotykane i dopuszczalne są dwa rodzaje znaków. Pierwszymi są znaki wykonane z materiałów fotoluminescencyjnych. Norma określa, iż znaki te powinny być widoczne w ciemnościach min. dwie godziny od momentu ustania dopływu światła naturalnego lub sztucznego. Atest stwierdzający przydatność znaków wykonywanych przez różnych producentów wydaje Centrum Naukowo – Badawcze Rozwoju Ochrony Przeciwpożarowej w Józefowie. Stosując te znaki, należy pamiętać o tym, iż zasada działania ich działania sprowadza się do akumulowania światła w normalnych warunkach i wypromieniowaniu go po ustaniu jego dopływu. Znak umieszczony w miejscu pozbawionym dopływu światła nie spełni swojej funkcji.

Drugim rodzajem znaków są znaki zasilane bateriami niklowo-kadmowymi włączające się automatycznie w momencie wyłączenia dopływu energii elektrycznej.

Oznakowanie na potrzeby ewakuacji dróg i pomieszczeń drogi i kierunki oznakowane zgodnie z normą PN-92/N-01256/02 „znaki bezpieczeństwa, ewakuacja"

Oznakowanie podręcznego sprzętu gaśniczego oraz hydrantów wewnętrznych wykonane wg normy PN-92/N-01256/01 „ochrona przeciwpożarowa"

Zabezpieczenie przeciwpożarowe instalacji użytkowych:

Instalacje użytkowe (wentylacja, ogrzewanie, elektroenergetyczna, odgromowa) spełniają wymogi w odniesieniu do urządzeń i instalacji wg standardu jak dla obiektów zaliczanych do kategorii zagrożenia ludzi.

Przewody wentylacyjne wykonane zostały z materiałów niepalnych, przewody spalinowe i dymowe z materiałów niepalnych i spełniają wymagania dot. odporności ogniowej.

Znaki ewakuacyjne (kolor zielony) powinny być umieszczone w sposób ułatwiający przeprowadzenie sprawnej ewakuacji, w następujący sposób:

1.) znak **WYJCIE EWAKUACYJNE** należy umieszczać:

- nad drzwiami prowadzącymi bezpośrednio na zewnątrz obiektu. Rozmiary znaku powinny być dostosowane do odległości, z jakiej ten znak powinien być dostrzegany przez ewakuujących się ludzi, a także do ewentualnego jego przesunięcia w stosunku no normalnej linii środkowej widzenia.

2.) znak **KIERUNEK EWAKUACJI** /STRZAŁKA/ należy umieścić na :

- bocznych ścianach w kierunku wyjścia ewakuacyjnego.

3.) znak **KIERUNEK DO DRZWI EWAKUACYJNYCH** /biegnący ludzik ze strzałką/ należy umieścić nad:

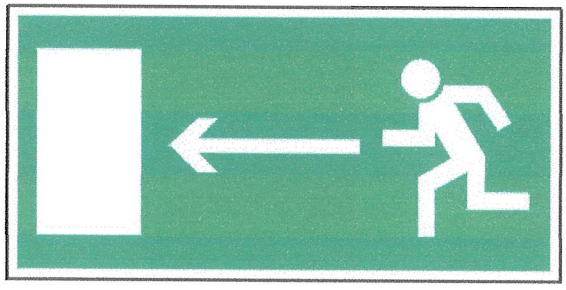

- drzwiami prowadzącymi na wewnętrzne drogi ewakuacyjne..

4.) znak **ZAKAZ UŻYWANIA OTWARTEGO OGNIA** /zakaz palenia papierosów/

- w pomieszczeniach, gdzie wprowadzono taki zakaz, a w szczególności :

- w pomieszczeniach socjalnych,
- w szatniach,
- w magazynach.
-

5.) znak **GAŚNICA** należy umieszczać w miejscu ustawienia (zamocowania) gaśnicy.

6.) znak **PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY** (białe półkole) w miejscach zlokalizowania większej ilości gaśnic lub zestawów podręcznego sprzętu gaśniczego np. koc gaśniczy + gaśnica

7.) znak **TELEFON ALARMOWY** w miejscu zainstalowania aparatu telefonicznego, na drzwiach tego pomieszczenia.

Oprócz wymienionych wyżej znaków obiekt należy wyposażyć dodatkowo w :

- **Instrukcję postępowania na wypadek pożaru umieszczając ją w miejscu widocznym np. przy głównym wejściu do obiektu;**
- **Wykaz numerów alarmowych umieścić przy każdym telefonie, z którego jest możliwość połączenia się ze strażą pożarną.**

5. ŹRÓDŁO POWSTANIA POŻARU

Możliwości powstania pożaru mogą najczęściej wynikać z:

1. Wad oraz awaryjnego stanu pracy instalacji i urządzeń elektrycznych:

1) niewłaściwego wykonania,
2) przeciążenia poprzez włączenie dużej ilości odbiorników do jednego obwodu elektrycznego,
3) brak bieżącej i okresowej konserwacji,
4) stosowanie niewłaściwych urządzeń (elementów) zabezpieczających,
5) niezachowanie wymaganej odległości urządzeń ogrzewczych i żarowych punktów świetlnych od materiałów palnych,
6) stosowanie prowizorycznych instalacji i urządzeń,
7) używanie niesprawnych instalacji i urządzeń,
8) stosowanie urządzeń ogrzewczych niezgodnie z zaleceniami producenta.

2. Używanie ognia otwartego:

9) zaprószenie ognia spowodowanego pozostawieniem żarzących się papierosów w sąsiedztwie materiałów palnych,
10) prowadzenie prac remontowo – budowlanych polegających na spawaniu, cięciu, rozgrzewaniu substancji, malowaniu i klejeniu z zużyciem materiałów niebezpiecznych pożarowo.

3. Umyślnego podpalenia.

6. MOŻLIWOŚĆ ROZPRZESTRZENAINIA SIĘ POŻARU

Rozwój pożaru w obiekcie uzależniony jest od zastosowanych rozwiązań techniczno – budowlanych ograniczających możliwość rozprzestrzeniania się ognia i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi kondygnacjami.

Możliwość rozprzestrzeniania się pożaru i jego rozwój uzależnione będą od:

1) lokalizacji pomieszczenia i miejsca, w którym powstał pożar,
2) warunków budowlanych pomieszczeń oraz ich wyposażenia.

Rozprzestrzenianie ognia może następować poprzez:

- ✓ palne elementy konstrukcyjne budynku, wystroju oraz wyposażenia wnętrz.
- ✓ systemy instalacji użytkowych: wentylacyjnych, elektroenergetycznych.

Oprócz rozprzestrzeniania się ognia, istotne jest również przenikanie na poszczególne kondygnacje oraz do pomieszczeń dymów i gazów pożarowych poprzez otwarte drogi komunikacyjne (korytarze, klatki schodowe), kanały instalacyjne.